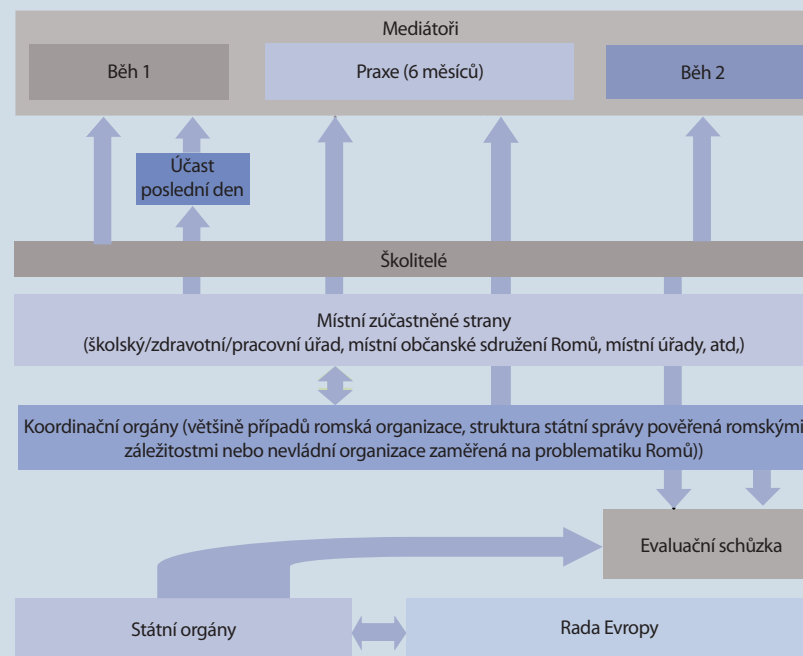

Mediátoři

- snaží se navázat s představiteli zúčastněných stran vztah založený na otevřenosti a důvěře;
- snaží se pochopit situaci a reflektovat různé úhly pohledu a východiska pro názory, pocity, postoje a počiny;
- zajištěním efektivní komunikace pomohou jednotlivým stranám navázat kontakt;
- usnadní a/nebo posílí komunikaci a vztahy mezi romským komunitami a veřejnými institucemi (v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a zaměstnanosti).

Národní koordinační orgán

- během šestiměsíčního intervalu mezi dvěma běhy výcviku podporuje mediátory v praktické činnosti
- podporuje Radu Evropy v procesu monitorování
- prostřednictvím internetové platformy poskytuje informace veškerým školitelům a tak jim pomáhá s organizováním druhého běhu školení
- zajistí informace o aktivitách na národní úrovni pro závěrečnou konferenci

Evropský výcvikový program pro romské mediátory

Pořádáno společně Radou Evropy a Evropskou komisí

Program ROMED významně finančně podporují vlády těchto zemí:
 Albánie, Kypr, Finsko, Francie, Německo, Srbsko a Španělsko

Pro více informací
 Rada Evropy
 Pracoviště zvláštního zmocněnce Generálního tajemníka pro romské záležitosti
 F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/rom

Vedoucí projektu
 Aurora Ailincai
aurora.ailincai@coe.int

Funded by the European Union and the Council of Europe

Implemented by the Council of Europe

Východiska: Fakta a výzvy

Mediace je jedním z nástrojů, jež jsou obecně v Evropě využívány pro překonávání nerovností, s nimiž se musí potýkat Romové při hledání zaměstnání, v přístupu ke zdravotní péči a ke kvalitnímu vzdělání. Spočívá v tom, že jsou zaměstnávání lidé s romskými kořeny, z místních romských komunit nebo s dobrou znalostí romské problematiky, kteří pak působí jako mediátoři mezi Romy a veřejnými institucemi.

► Různorodost situací a úkolů

Mezi jednotlivými zeměmi existuje mnoho rozdílů, jak v situaci Romů a v jejich potřebách, v užívané terminologii, tak i v rozsahu činnosti, pro niž jsou mediátoři různého profesního zaměření využíváni a školeni. Další novou výzvou pak představují Romové migrující do jiných zemí.

► Pragmatický přístup k identifikaci cílové skupiny

Tento program bude využívat mediátorů s romskými kořeny, kteří se podle potřeby dohoví jazykem romské komunity, s níž budou pracovat. Jejich úkoly a zodpovědnost budou zaměřeny na usnadnění komunikace mezi Romy a veřejnými institucemi.

► Výzvy v mediální praxi

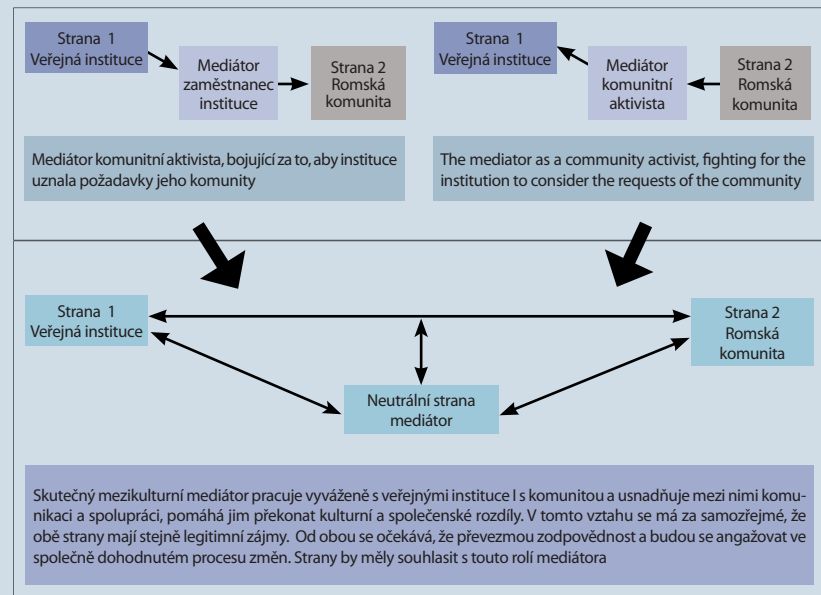
Mediace často vedla k významnému zlepšení situace, její efektivita je však často zpochybněna například problémy s malou prestiží mediátorů a nejistým zaměstnáním, se závislostí (na vedoucím pracovníkovi instituce, na politickém vlivu, na vůdcích komunitě), nebo s přidělováním různých nepodstatných úkolů, nesouvisejících s hlavní náplní práce. Krom toho by mediátoři mohli sloužit jako výmluva k vyhnutí se kontaktu s komunitou, jindy zaš je na ně svalována veškerá zodpovědnost a vyřešení problémů. Jejich práce může být zapotřebí ze dne na den, v reakci na situaci, je těžké, ne-li nemožné ji naplánovat, její hodnocení může být rozporuplné a chybí jí praktická podpora. Takovéto faktory znamenají, že úspěch výrazně závisí na osobních kvalitách a na osobním přístupu úředníků institucí, s nimiž má mediátor spolupracovat.

Lze identifikovat tři typy přístupu:

- „Trojský kůň“ (nástroj, jež instituce využívají k proniknutí do komunity a kdy cílem je změnit její postoje a chování)
- Komunitní aktivista (představitel komunity, bojující proti institucím, za práva Romů)
- Skutečný interkulturní mediátor (s dobrou znalostí „kulturních kódů“ komunity i instituce, nestranný, jehož cílem je zlepšit komunikaci a spolupráci a stimulovat obě strany k převzetí zodpovědnosti a k aktivní účasti na procesu změny).

Tento program se zaměřuje na podporu třetího přístupu: reálné a efektivní mezikulturní mediace.

Od „Trojského koně“, případně komunitního aktivisty, ke skutečnému mezikulturnímu mediátorovi

Poslání definované Štrasburskou deklarací

Ve Štrasburské deklaraci, přijaté v říjnu 2010 na schůzce na vysoké úrovni věnované Romům, se přestavitelé členských států shodli, že Rada Evropy by měla implementovat Evropský výcvikový program pro romské mediátory, aby tak konsolidovala stávající výcvikové programy a využila tak efektivněji zdrojů, standardů, metodologie, sítě a infrastruktury, jimiž v současné době k dispozici, v těsné součinnosti s celostátními i místními úřady.

► Obecný cíl ROMED

Zlepšit kvalitu a efektivitu práce mediátorů pro školy/zdravotnictví/zaměstnání, se zřetelem na podporu lepší komunikace a spolupráce mezi Romy a veřejnými institucemi (školou / poskytovateli zdravotní péče / úřady práce).

► Cíle ROMED

- Podpořit reálnou a efektivní mezikulturní mediaci
- Dbát na prosazení přístupu na principu lidských práv
- Podpořit práci mediátorů poskytováním nástrojů pro plánování a realizaci jejich činnosti, jež usiluje o povzbuzení demokratické účasti a zároveň vytváří suverenitu romských společenství a posiluje zodpovědnost veřejných institucí.

ROMED nenahrazuje ani neduplikuje stávající výcvikové programy na místní nebo celostátní úrovni, nýbrž je doplňuje tím, že poskytuje další nástroje a metodologii a přispívá k rozvoji klíčových dovedností, jež všichni mediátoři potřebují. ROMED rovněž napomůže některým zemím takové výcvikové programy sestavit.

► Rámcová osnova

Výcvik bude vycházet z osnovy, jež bude výrazně zaměřena na praxi a bude možno ji přizpůsobit specifickým výukovým potřebám mediátorů, kteří pracují v rozdílném prostředí a s rozdílnými institucemi a romskými komunitami.

► Evropský etický kód pro mediátory

Pro ochranu mediátorů proti zneužití a pro zvýšení kvality poskytovaných služeb byl vypracován soubor základních principů a norem, podle nichž se práce mediátora řídí. První návrh vycházel ze zkušeností v různých zemích a bude poskytnut k připomínkování mediátorům, očekávajícím výcvik.

► Rezervoár školitelů a vytváření evropských sítí

První skupina školitelů, vybraných z veřejné soutěže, byla vyškolená ve Štrasburku od 26. do 29. ledna 2011. Pro každou zemi byl určen Koordinační orgán (podle možnosti romská organizace, která již s mediátory pracovala). Internetová platforma bude napomáhat vytváření sítí, kdy se partneři budou učit od sebe navzájem.

► První skupina uživatelských zemí

Bulharsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie Česká republika, Francie, Itálie, Maďarsko, Německo, Řecko, Moldova, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Španělsko, Turecko, Ukrajina. Program bude posléze rozšířen i na ostatní země a budou-li dostupné další finanční zdroje, první skupině bude poskytnut další výcvik.

Realizace výcviku (březen – prosinec 2011)

- První kolo výcviku (4 dny) Poslední den bude společná aktivita s místními zástupci veřejného života;
- 6 měsíců praxe (implementace nových přístupů a využití nástrojů, zavedených do běžné každodenní práce při výcviku). Podporu poskytují místní činitelé a Koordinační orgán.
- Druhé kolo výcviku (3 dny) První den věnován rekapitulaci toho, co již bylo v praxi uskutečněno.
- Evaluační schůzka kdy se vyhodnotí získané dovednosti a definuje, co bude následovat a jaká politika by měla být reakcí.

Jaká je role různých institucí?

Rada Evropy

Rada Evropy zajišťuje skrze své podpůrné týmy zvláštního zmocněnce generálního tajemníka pro romské záležitosti celkovou koordinaci programu. Další struktury Rady Evropy, například Kongres místních a regionálních úřadů, poskytují podporu. Na základě konzultací s experty přímo v terénu byly zformulovány osnovy výuky a vybrána a proškolená skupina školitelů. V průběhu celého procesu zůstává Rada Evropy v těsném kontaktu s romskými organizacemi aktivními na evropské úrovni, aby programu zajistila koordinaci a podporu. Program může mít úspěch pouze tehdy, přičinili-li se o to celá škála zúčastněných.

Celostátní a místní úřady

- vybírají mediátory, kteří budou zařazeni do školení
- zajistí, aby poslední den prvního běhu školení byli přítomni zástupci místních úřadů a vybidnou je k podpoře mediátorů na místní úrovni
- zúčastní se závěrečné hodnotící konference, kde budou reflektována možná politická rozhodnutí

Klíčovým tématem v práci mediátorů je mezinárodní mobilita Romů, kde je spolupráce mezi strukturami zemí původu a cílovou zemí užitečným nástrojem podpory a dlouhodobé perspektivy.

Relevantní instituce (zdravotní, školské, pracovní) na místní úrovni

- se zúčastní posledního dne školení, spolu s mediátory
- podpoří mediátory v praktických aktivitách, vycházejících z přístupu zastávaného Radou Evropy
- poskytnou zpětnou vazbu spolupracujícím koordinačním orgánům

Romské organizace

- podporují realizaci programu na místní úrovni
- zajišťují zpětnou vazbu a návrhy pro koordinační orgán
- podílejí se na procesu hodnocení a na formulování návrhů pro modifikaci politiky